

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Duurzame toegankelijkheid en de Omgevingswet

Er is al veel geschreven over informatiehuishouding, archivering en duurzame toegankelijkheid van informatie onder de aankomende Omgevingswet. En er zijn veel bouwstenen binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) die u hiervoor kunt gebruiken.

Om u hierin de weg te wijzen brengen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) een uitgebreide handreiking uit, met een checklist waarmee u kunt nagaan of u goed voorbereid bent. Deze factsheet belicht de highlights van die handreiking en geeft u bruikbare verwijzingen waarmee u zich alvast kunt inlezen en kunt checken of uw organisatie op de goede weg is.

Bepaal wie bij uw organisatie betrokken is bij duurzame toegankelijkheid in de keten

De inrichting van duurzame toegankelijkheid raakt steeds meer mensen in uw organisatie. En die mensen moeten ook steeds meer met elkaar samenwerken en communiceren om dit tot een succes te maken! Deze factsheet en de handreiking zijn enerzijds voor de mensen die de Omgevingswet implementeren:

- programmamanagers en strategisch beleidsmedewerkers die sturing geven aan de implementatie van het DSO, en die willen weten op welke aspecten ze alvast moeten letten
- vakspecialisten bij decentrale overheden die de functionele behoeften van hun werk vertaald willen zien naar duurzame oplossingen
- relatiebeheerders en accountmanagers die willen weten welke afspraken ze met hun ketenpartners nodig hebben
- adviseurs ICT-inkoop die willen weten waar hun functionele requirements gaan raken aan duurzame toegankelijkheid.

Anderzijds is deze factsheet voor specialisten in het informatiemanagement die de nodige voorwaarden voor de implementatie moeten scheppen, en hierbij adviseren:

- informatie- en procesmanagers en informatiearchitecten die het informatiebeleid van uw organisatie inrichten, en willen weten hoe duurzame toegankelijkheid hierin verweven zit
- adviseurs informatiebeheer (recordmanagement) en informatiehuishouding die vanuit hun specialisme inhoudelijk adviseren bij de implementatietrajecten
- functionarissen gegevensbescherming en chief information security officers (CISO) die moeten controleren op de juiste waarborgen voor privacy en veiligheid
- archivariissen die de juiste voorwaarden moeten scheppen voor duurzame permanente bewaring.

Zorg dat iemand bij uw organisatie is ingelezen in de landelijke Omgevingswet-DUTO-kaders

Van belang is dat iemand binnen uw organisatie weet wat er breder binnen het programma Aan de slag met de Omgevingswet wordt ontwikkeld en wat daarvoor de kaders zijn. In dit geval specifiek voor [DUTO](#), wat staat voor 'duurzaam toegankelijke overheidsinformatie'.

De [geconsolideerde tekst van het Omgevingsbesluit](#) belicht in hoofdstuk 14 de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de stelselbeheerders van het DSO en u als bevoegd gezag.

[De kaderdocumenten van het DSO](#) bevatten onderdelen die raken aan duurzame toegankelijkheid:

- Visie op het DSO: uitgangspunt C5, aanleiding voor de DUTO-scans
- Globaal Programma van Eisen: paragraaf 2.6, eisen voor archivering en zorgplicht
- Doelarchitectuur: principe 'APDS009' en paragraaf 9.2 over verantwoordelijkheden
- Globaal Content Raamwerk: bijlage F, met informatieobjecten en verantwoordelijkheden.

Neem ook alvast de [DUTO-scans op de stelselvoorzieningen](#) door en stel vast waar deze raken aan de inrichting van uw informatiehuishouding. De handreiking zet deze bronnen ook in hun onderlinge context.

Richt uw eigen processen én de ketenafspraken alvast in: archiving by design

Duurzame toegankelijkheid is steeds meer een prioriteit bij de inrichting van het werkproces. Vroeger 'archiveerden' we voor een groot deel aan de achterkant. Tegenwoordig zit duurzame toegankelijkheid steeds meer vanaf de ontwerpfase (*by design*) verweven in de inrichting en uitvoering van het werkproces. Waar moet u dan aan denken? Dat ziet u in de [animatie Archiveren by design](#) in minder dan 3 minuten samengevat!

Denk bij de Omgevingswet aan de inventarisatie van uw bedrijfsprocessen met behulp van de [GEMMA Omgevingswet](#), [Werkende Processen](#), de Omgevingswetarchitectuur Provincies, of de [Omgevingswetarchitectuur van WILMA](#). Daar gaat u de processen en informatieobjecten vinden die uw beheeraandacht vragen. Betrek dus uw specialisten informatiehuishouding daarbij.

Voor de inrichting van de ketenprocessen gebruikt u de interbestuurlijke zaaktypencatalogus en producten-dienstencatalogus (ZTC/PDC) Omgevingswet. Onder de resultaattypen van zaaktypen staat een verwijzing naar bewaartermijnen. De ZTC/PDC is halverwege 2021 vervangen door een nieuwe [opzet op Pleio](#).

Gebruikt uw organisatie het model-documentair structuurplan (DSP) van Sdu voor de inrichting van informatiehuishouding? Dan vindt u op de nieuwssite over het model-DSP de gevolgen voor gemeenten en die voor waterschappen.

Kijk bij de inrichting van uw informatiehuishouding vooral ook naar [uitwisseling met de landelijke voorzieningen](#) en met uw ketenpartners. Waar in uw processen vindt die uitwisseling plaats? En waar in uw processen moet u dus goed kijken welke informatieobjecten daar ontstaan? Denk dan vooral aan:

- [aanvragen en meldingen](#) die u gaat ontvangen via het Omgevingsloket, en de match met zaakgericht werken
- [berichten die u met ketenpartners kunt uitwisselen](#) via de Samenwerkfunctionaliteit (SWF)
- bestanden die u aanbiedt aan de [LVBB](#) en de [Registratie toepasbare regels](#).

Check ook bij de inrichting van uw processen welke metagegevens belangrijk zijn voor het beheer van de informatieobjecten. Hiervoor zijn [de DSO-standaarden](#) en kaders voor zaakgericht werken van toepassing, maar voor duurzame toegankelijkheid ook [de metadata-standaard MDTO](#) (Metagegevens voor Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie).

En binnen een aantal processen heeft u straks interactie met andere partijen, zoals in de [Omgevingstafels](#) of als gemeente bij de inwerkingtreding van de [Wet kwaliteitsborging](#). Weet u ook al hoe u de informatieobjecten uit die processen gaat beheren? En welke van uw ketenpartners die mogelijk ook nodig hebben, zoals de veiligheidsregio of het waterschap? Kijk hier ook goed naar als u deze processen inricht.

Richt ook uw eigen applicaties alvast in

Bedenk dat een wezenlijk deel van duurzame toegankelijkheid afhankelijk is van de applicaties die u aanschaft en inricht. Hiervoor heeft u aanbestedingstools zoals [GIBIT](#) (Gemeentelijke Inkoop bij IT Toolbox) beschikbaar: zie artikel 26 GIBIT en hoofdstuk 7 Kwaliteitsnormen. Maar er zijn ook [requirements specifiek voor Omgevingswet-software](#) beschikbaar.

Uw leverancier kan de benodigde functionaliteiten voor een deel voor u bedenken, maar de inrichting in de praktijk doet u grotendeels zelf. Maak dus voor uzelf helder hoe u de volgende eisen en wensen gaat invullen in relatie tot duurzame toegankelijkheid:

- voor omgevingsbeleid: [tijdreizen regelingen \(maken\)](#) | [tijdreizen regelingen \(viewen\)](#) | [tegelijk werken aan plannen](#) | [toevoegen van metadata](#) | [relaties met geometrie](#) | [besluiten archiveren](#)
- voor toepasbare regels: [beheren van versies](#) | [genereren in STTR-formaat](#) | [registreren van regels](#) | [importeren van regels](#) | [behandeldienstconfiguratie](#) | [ontsluiten naar externe systemen](#) | [presenteren aan externe gebruikers](#)

- voor VTH: [werken met samenwerkingen in SWF](#) | [werken met actieverzoeken](#) | [opslaan/opvragen documenten in SWF](#) | [ophalen uit archiefregistratie](#) | [afspraken met ketenpartners vastleggen](#) | [adviesaanvragen bewaken](#) | [zaakgericht samenwerken](#) | [ZTC Omgevingswet toepassen](#) | [notificaties ontvangen](#) | [rechten in SWF wijzigen](#) | [relatie verzoek- en zaaknummers leggen](#) | [verzoek doorsturen](#) | [melding incident doorsturen](#) | [kopie-triggerbericht ontvangen](#) | [verzoek verwijderen](#)

En check op uw lopende inrichting; niet alleen achteraf!

Bij de handreiking krijgt u ook de Checklist DUTO-TODO, die u kunt inzetten in combinatie met de [Checklist informatievoorziening Omgevingswet](#). Ook komen een model en voorbeelden beschikbaar voor het maken van afspraken met uw ketenpartners, in een 'dossier afspraken en procedures'. De checklist gaat u vinden op de website van het Informatiepunt Leefomgeving en leidt u met verwijzingen door de volgende DUTO-deelaspecten van uw informatiehuishouding:

1. **Verantwoordelijkheden, inclusief interbestuurlijke samenwerking:** hoe moeten of kunnen het bevoegd gezag en de ketenpartner verantwoordelijkheden regelen, rekening houdend met interbestuurlijke samenwerking?
2. **Volledigheid:** hoe moet of kunt u voorkomen dat hetzelfde informatieobject onnodig op meerdere plaatsen of nergens wordt vastgelegd? Of dat informatieobjecten onterecht c.q. te vroeg op alle plaatsen worden vernietigd?
3. **Authenticiteit:** hoe moet of kunt u zorgen voor het behoud van authenticiteit als meer versies van één informatieobject in verschillende omgevingen worden beheerd?
4. **Metagegevens:** hoe moet of kunt u de (interbestuurlijke) standaarden voor metagegevens toepassen in de informatieketens?
5. **Waardering en selectie:** hoe moet of kunt u selectielijsten voor bewaartermijnen toepassen, rekening houdend met de procesketens en (nieuwe) informatieobjecten?
6. **Vindbaarheid en uitwisselbaarheid:** hoe moeten of kunnen de ketenpartners gezamenlijk, en ieder voor zich, hun informatieobjecten vindbaar en uitwisselbaar maken?
7. **Toegang en beveiliging:** hoe moet of kunt u maatregelen voor (beperking op) toegang en beveiliging van informatieobjecten treffen?
8. **Formaten en overige standaarden voor toegankelijkheid:** hoe moeten of kunnen informatieobjecten duurzaam toegankelijk blijven, gelet op hun bestandsformaat of eisen voor toegankelijkheid voor mensen met bijvoorbeeld een visuele beperking?
9. **Programmatuur:** hoe moeten taakapplicaties, zaaksystemen of documentmanagementsysteem (DMS)-omgevingen voldoen aan eisen voor het duurzaam beheer van alle informatieobjecten?

Dit is een uitgave van:

[Programma Aan de slag met de Omgevingswet](#),

aandeslagmetdeomgevingswet.nl

oktober 2021

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet is een samenwerkingsverband van gemeenten (VNG), provincies (IPO), waterschappen (Uvw) en het Rijk.

